Poštnina plačana v gotovini
Leto XXV., št. 3
V Ljubljani, 15. marca 1938
V organizaciji je moč, kolikor moči — toliko pravice

Dopisi morajo biti frankirani, podpisani in opremljeni s štampiljko dotične organizacije.

Časopis prejemajo le člani strok. organizacij, ki so priključene Strok. komisiji za Slovenijo, in sicer brezplačno.

DELAVEC

STROKOVNI ČASOPIS

— Izhaja 15. v mesecu. —

Uredništvo in uprava: Ljubljana, pošt. predal 290

Čekovni račun štev. 13.562

Interurban st. 3478

Rokopisi se ne vračajo.

Liceal. LJUBLJANA

Pred novimi mejniki

Debata h kongresu URSSJ in Strokovne komisije

Letošnja pomlad prinaša našim strokovnim organizacijam še dve jako važni prireditvi. Za veliko noč se bo vršil kongres državne centrale naših strokovnih organizacij; Ujedinjenega delavskega saveza Jugoslavije (URSSJ), ki ima svoj sedež v Beogradu, kongres sam se bo pa vršil v Zagrebu. Kmalu za tem kongresom se bo pa vršil, najbrž v mesecu maju, kongres organizacij, ki so priključene Strokovni komisiji za Slovenijo v Ljubljani.

Oba kongresa bi bila že v normalnih časih važna, tembolj sta pa danes, ko bo treba k dogodkom, ki brze mimo nas s filmsko naglico, zavzeti tako stališče, da bo definitivno obveljalo.

Češki poslanec in predsednik čehoslovaške socialno - demokratske stranke s. Hampel je na velikem shodu v Lucerni, dne 18. febr. t. l., izustil te-le zgodovinske besede, ki najbolj točno osvetljujejo položaj, v katerem se nahaja današnji svet: »Živimo v dobi revolucije, ki je pričela s svetovno vojno. Gospodarski liberalizem mora odstopiti, kapitalizem je prekoračil vrhunec in se mora umakniti kolektivnemu gospodarstvu.« (Posneto po »Delavski Politiki« štev. 16.).

Mi smo že opetovano trdili v našem listu, da živimo na prelomu dveh dob, sedaj je ta naša trditev potrjena od najbolj autoritativne strani, saj je češko delavsko gibanje vzor vsej srednji in zapadni Evropi, saj so naši češki sodrugi dosedaj na najbolj idealen način rešili, tako vprašanje svojega pokreta, kakor svoj odnos do drugih pokretov v državi in do države same. Eksponirano stališče, ki ga ima ČSR zahteva v taktiki pokretov tako veliko previdnost, mnogokrat vzdržljivost, mnogokrat zopet srčnost in smelost, zmeraj pa mora biti prilagodena taktika resničnemu življenju in bi lahko en sam korak na stranpot upropastil vse gibanje.

Zato bo tudi za nas najboljše, če se držimo njihovih dognanj, ki jih je treba le prilagoditi našim razmeram in potrebam, pa jih potem uspešno uporabiti za naš pokret.

I.

Za izhodišče določitve naših smernic vzemam torej trditev čeških sodrugov, ki smo jo zgoraj navedli. Če pa živimo v takem razdobju človeške zgodovine, da se nahaja vse v preosnovi — in naglica dogodkov to tudi potrjuje — potem je jasno, da moramo prilagoditi delovanje naših organizacij tem spremenjenim, ali še boljše povedano, tem vedno spreminjajočim se razmeram.

Mnogo sodrugov živi in deluje med nami, ki jim ni mogoče dopovedati, da zahtevajo današnje spremenjene razmere tudi spremembo metod našega dela. Oni vztrajajo pri starem in se poslužujejo istih sredstev, ki so bila do l. 1914 še prav dobra, ki pa so v današnjih časih popolnoma brezuspešna. Če vzamemo za primer formo organizacije. Njim služijo še vedno za vzor bivše avstrijske in nemške strokovne organizacije, pa nič ne pomislijo, da niti one niso bile na višini položaja, ko je bila velika ura in da jih že davno ni več. Povrh jih pa že zato ne moremo posnemati, ker sta bili to veliki in gosto naseljeni industrijski državi, mi smo pa v odločno agrarni državi z velikim teritorijem, ki ima industrijske centre oddaljene drug od drugega po več sto kilometrov.

Če pridenemo tej organizacijski komplikaciji še staroverske metode v zbiranju in nalaganju sredstev, pa imate orjaka z zvezanimi rokami pred seboj. No, mi ne bi hoteli, da bi kdo mislil, da govore iz nas kake samoslovenske težnje. Samoslovenstvo radi prepuščamo literatom in pesnikom, ki mislijo da žive narodi in ljudstva od lepo opiljenih besed. Mi se pa dobro zavedamo, da je usoda slovenskega delovnega človeka tesno zvezana z usodo hrvaškega in srbskega in v skrajnih posledicah z usodo delovnega ljudstva vsega sveta.

Nam gre le za čim uspešnejše zastopstvo delavskih interesov in prav za to hočemo, da se položi skrbzanje na čim več ram. Zato se bomo na kongresu Ursa zavzemali, da se naš pokret tako reorganizira, da bo čuvala nad **generalno linijo** pokreta centrala, ki naj ima svoj sedež v političnem centru države, **vodstva akcij** pa morajo biti na samem bojnem terenu. Vzporedno s tem delokrogom morajo biti porazdeljena tudi finančna sredstva posameznih savezov.

Samo na ta način se bomo izognili birokratizaciji našega pokreta, kar bi pomenilo njegov konec, ker je birokratizem strup sleherni borbenosti in coklja — pa jako draga coklja — hitrim odločitvam na licu mesta, ki so v današnjih razmerah predpogoj vsakega uspeha.

Potem je pa resnica še v enem. Mi moramo pritegniti v vodstvo našega pokreta čim več ljudi, ki znajo samostojno misliti in odločevati in se upajo za svoje odločitve prevzemati tudi odgovornost. Vodstvenih poslov se pa ne more učiti drugače kakor, da jim omogočimo, da v vodstvih sodelujejo, soodločujejo, skratka vodijo.

Marsikdo bo ugovarjal, da bo tak sistem lahko nevaren, ker ljudje ne bodo znali gospodariti z denarjem in ne bodo prav precenili moči nasprotnika in svojo. Na to je en sam odgovor: Vsaka pokrajina ima ljudi, ki se na vse te stvari prav dobro razumejo, ocenili bodo pa položaj najmanj tako dobro, ko tisti, ki živi za en dan vožnje od kraja, kjer se ima akcija vršiti in kjer so povsem druge razmere, kakršnih je vajen. Sicer je pa tu samo vprašanje, koliko zaupamo v ljudi in slednjič je stvar tudi taka, da so finančna sredstva zbrali ljudje sami in imajo tudi pravico z njimi razpolagati, ne da jim postavimo jeroba, kakor nedoraslim otrokom.

II.

Kongres Strokovne komisije bo pa za nas še toliko važnejši, ker bo določil naše delo na samem terenu. Delavski pokret nima v nobeni pokrajini države tako občutljivo važnega položaja, kakor pri nas v Sloveniji.

Naša pokrajina je gosto naseljena in agrarno revna, da mora uvažati letno več tisoč vagonov živil. Če hoče ta živila uvoziti, mora pa zanje kaj drugega izvoziti in to je predvsem industrijsko blago. Po podatkih socialno - ekonomskega inštituta imamo letno 8 tisoč ljudi prirastka, ki jim je treba najti dela in kruha, če nočemo, da se ne bo vedno bolj polnil rezervar obubožanih ljudi, ki bodo stalno ogrožali eksistence tudi onim, ki imajo vsaj za silo urejen svoj obstoj.

Na emigracijo v tuje države skoraj ni misliti. Poleg tega imamo pa še to oviro, da živimo v čisto obmejni poprajini, kar pomeni za vsako večjo industrijo težke neprilike. Še največjo težavo pa predstavlja dejstvo, da se v našem javnem življenju nihče ne peča s temi življenjsko važnimi vprašanji in je vse skupaj prepuščeno mili in nemili usodi.

Če čitate naše dnevno časopisje, boste lahko zasledili cele kolone razprav, katera beseda je čisto slovenskega izvora, katere se pa ne sme rabiti, ker jo rabijo — za božjo voljo — tudi Hrvati ali celo Srbi. Mi smo še vedno pri tistem puhlem nacijonalizmu, ko so naši hura-rodoljubi čistili naš jezik in dlako cepili, pri tem pa niso opazili, da jim sede Nemci prav trdno že v bližnjem Celju, na Jesenicah in sami Ljubljani. Pa to ne nemški profesorji, pesniki ali pisatelji, temveč tovarnarji, močni kapitalisti, ki so rezali kruh tamkajšnjemu prebivalstvu in mu pri tem diktirali, kakšno govorico naj govori.

Naj nam ta gospoda oprosti, če ji ne moremo slediti in če nam prav nič ne imponira njih naroden program. Mi se dobro zavedamo, da je delavstvo del naroda, v Sloveniji je to pol naroda in da je s svojo usodo navezano na sonarodnjake, ki se prištevajo bodisi k inteligenčnim poklicem, kmetom ali obrtnikom.

Toda delavstvo ne more čakati, da bo debata o pikah in vejicah končana, ker življenje gre svojo pot, mana pa tudi noče več padati z neba.

Zato bo vzelo delavstvo svojo usodo v lastne roke in skušalo roko v roki z vsemi delovnimi ljudmi najti potov in sredstev za življenje sebi in njim, zlasti pa naraščaju, ki stopa vsako leto na plan in terja z vso upravičenostjo dela in kruha!

Velike nade polagamo v delovanje socialno - ekonomskega instituta, Kongres naših strokovnih organizacij bo imel pa nalogo, da izsledke te ustanove pretvori v dinamično silo, ter jih potom strokovnega pokreta spremeni v življenje.

Za danes smo se dotaknili le ene strani, ki jo mora naš kongres obdelati. Navedli bomo še druge, tembolj, ker pričakujemo o teh in takih vprašanjih čim intenzivnejše debate, da bo kongres na potrebni duhovni in organizatorični višini.

Obrov.

Kongres URSSJ-a

Zedinjene delavske strokovne zveze Jugoslavije

Seja Izvršnega odbora URSSJ-a, obdržana 15. februarja 1938. v Beogradu, je napravila naslednji sklep:

1. Da se IV. redni kongres URSSJ-a vrši dne 17. in 18. aprila t. l.

2. Da se kongres vrši v Zagrebu.

3. Da bodo na dnevnem redu sledeča vprašanja:

1. Delovanje državne strokovne centrale in nje sestavnih organizacij ter položaj delavskega in nameščenskega strokovnega gibanja (referent s. Bogdan Krekić).

2. Ekonomski in socijalni položaj delavstva (referent s. Jakomin Lovro).

3. Uredba o minimalnih mezdah (referent s. Belič Milorad).

4. Tarifne akcije (referent Katič Adam).

5. Socijalno - politične ustanove in delavski pokret (referent Pfeifer Vladimir).

6. Volitev Upravnega in Nadzornega odbora URSSJ-a.

7. Organizacijsko in akcijsko edinstvo (referent Pintar Miroslav).

8. Predlogi kongresu po odredbi statuta URSSJ-a.

Opozarjamo vse na odredbe statuta URSSJ-a, ki se glase:

Člen 8.

Pravico udeležbe na kongresu imajo:

1. S pravico glasovanja:
- **a) delegati sestavnih organizacij,**
- **b) člani Izvršnega odbora in Finančne kontrole URSSJ.**

2. S posvetovalnim glasom:
- **a) delegati oblastnih odborov,**
- **b) delegati krajevnih medstrokovnih odborov,**
- **c) oblastni strokovni tajniki,**
- **d) uredniki sindikalnih listov.**

Člen 9.

Vsaki delegat ima po en glas. Pri glasovanju o spremembi statuta, kvote in razmejitve zvez delegati glasujejo po številu članov (glej člen 10.), katere zastopajo.

Člen 10.

1. Sestavne organizacije, katere imajo do 200 članov, imajo pravico na 1 delegata za kongres, na vsakih nadaljnjih 300 članov še po 1 delegata. Ostanek od 200 članov ima pravico na 1 delegata.

2. Krajevni medstrokovni odbori imajo pravico delegirati na kongres: oni, ki imajo od 100 do 500 članov, po 1 delegata, na vsakih nadaljnjih 500 članov še po enega delegata. Ostanek od 300 članov ima pravico še na enega delegata. V krajih, kjer ne postojajo Krajevni medstrokovni odbori, temveč osamljene organizacije, imajo te pravico delegiranja. Krajevni medstrokovni odbori, odnosno osamljene organizacije, ki po svojem položaju vrše funkcijo KMO, ki imajo 100 članov, nimajo pravice poslati zastopstva na kongres.

3. Število članov se računa po povprečno vplačani kvoti za poslednjih 12 mesecev pred sklicanjem kongresa.

Člen 11.

Vsaki oblastni odbor lahko pošlje na kongres dva delegata.

Člen 12.

Stroške delegatov nosijo one organizacije, katere jih delegirajo.

Naprošajo se vse centralne zveze, da čimpreje določijo svoje delegate ter da javijo njihova imena, da se jim more poslati ves potrebni materijal, ki je pripravljen za kongres, kakor tudi, da se zamore sporočiti odboru za pripravo kongresa v Zagreb radi prenočnine, če na to reflektirajo.

Za:

Izvršni odbor Zedinjene delavske strokovne zveze Jugoslavije:

Predsednik: Luka Pavičević, l. r.

Tajnik: Bogdan Krekić, l. r.

Obratni zaupniki

Leta 1937 je bilo v Sloveniji izvoljenih v 257 obratih 1010 obratnih zaupnikov in istotoliko namestnikov

Izmed pri nas obstoječih delavskih zaščitnih ustanov je gotovo ustanova delavskih in nameščenskih zaupnikov, skorai bi rekli, ena najvažnejših ustanov za delavstvo. — Naše svobodne strokovne organizacije so se tega že od nekdaj zavedale in če prelistamo malo našo zgodovino razvoja in dela naših strokovnih organizacij, bomo ugotovili, da so se že pred desetletji vršili resni boji za priznanje obratnih zaupnikov. Ugotovili bomo, da so delodajalci v mnogih tarifnih akcijah pristali na razne zahteve delavstva materielnega značaja, kakor n. pr. višje mezde, krajši delovni čas in zboljšanje delovnih pogojev, dočim so po veliki večini delavske zahteve po priznanju obratnih zaupnikov in delavske organizacije trdovratno odklanjali in se temu upirali z vso odločnostjo.

Delodajalci so priznanje delavskih zaupnikov odklanjali, ker so to ustanovo smatrali za revolucionarno in ker so si hoteli na ta način ohraniti proste roke in kakor se je to mnogokrat slišalo: »Da se bo vedelo, kdo je gospodar v hišil« Za delavca pa ni bilo vedno najglavnejše vprašanje vprašanje njegove eksistence in s tem zvezano vprašanje višine njegove plače, s katero zase in za svojo družino nabavlja potrebne življenjske potrebščine ali pa vprašanje trajanja delovnega časa, od katerega trajanja je sicer odvisna njegova osebna svoboda. Delavec se ni boril samo za to, da bo materielno zadovoljen in tudi ne more biti zadovoljen, če obstojajo še razni vzroki, radi katerih delavec tudi ni moralno zadovoljen. Znano nam je, da je število onih, ki so materielno zadovoljni, zelo malo in omejeno. Znano nam je pa tudi, da se precejšnje število delodajalcev ne strinja s tezo velikega števila svojih kolegov, ki iščejo svoj profit v dolgotrajnem delovnem času in nizkih mezdah delavstva. Nasprotno, mi imamo v Sloveniji že precejšnje število podjetij, ki so v rokah treznih, izkušenih in resnih delodajalcev, ki so že davno uvideli, da je položaj njihovih podjetij v marsičem na boljšem, če je delavec materielno in moralno vsaj do neke mere zadovoljen in da je potem njegova fizična sposobnost večja in njegovo delo intenzivnejše.

So pa tudi delodajalci, ki se — ne glede na to, da prakticirajo to iz čisto svojih interesov — v precejšnji meri brigajo za materielne potrebe svojega delavstva, vendar njih delavci ne morejo biti zadovoljni vse dotlej, dokler ni zadoščeno tudi njihovi moralni potrebi. Marsikdo bo vprašal: V čem pa obstoja ta moralna potreba? Saj ima delavec svojo plačo določeno s kolektivno pogodbo in s to pogodbo urejena tudi vsa zanj važna vprašanja, kakor delovni čas, odmore, prazniki itd. Kaj pa hoče še več!

Zaveden in pameten delavec ve, da podjetnik svoj denar vlaga v svoje podjetje zato, da ga plodonosno naloži, t. j. da zasluži: profit, rento, višek vrednosti. Za ta svoj denar kupuje potrebno orodje, stroje in surovine. Ker pa ti mrtvi predmeti sami za sebe prav nič ne pomenijo, si mora podjetnik nabaviti še delavce in sicer take, ki znajo uporabljati nakupljeno orodje, stroje in surovine. V računu podjetnika delavci ne predstavljajo ljudi, temveč roke, to je živo delovno silo, ki je poklicana, da upravlja z mrtvim blagom, orodjem, stroji in surovinami. Za podjetnika pa spada vse to: orodje, stroji, surovine in delovna sila v eno in isto kalkulacijo. Zato je odnos podjetnika do delavca isti, kakor do vseh drugih stvari, katere je on kupil in ki predstavljajo njegovo lastništvo in katere je nabavil zato, da mu služijo kot sredstvo za večanje kapitala, ki ga je vložil v svoje podjetje. Radi tega se podjetnik napram delavcu ne obnaša kakor človek napram človeku, nego kot lastnik napram stvari, ki jo je on kupil in s katero sme po svoji volji razpolagati.

To velja tudi za one podjetnike, ki po svojem zdravem razumu in svojih interesih zastopajo tezo, da je bolje, če ima delavec večjo plačo, ker smatrajo delavca tudi za konsumenta, — in ki so za krajši delovni čas, ker vedo, da si le na ta način delavec ohrani večjo delavno intenzivnost.

Z ozirom na to je dolžnost delavca in delavskega pokreta, da z vso svojo odločnostjo gleda na to, da se tako podjetnikovo pojmovanje o delavcih kot podrejenih in nesvobodnih, ki naj bi bili samo blago, s katerim podjetnik lahko po svobodni volji razpolaga kakor z orodjem, stroji in surovinami, čim preje odpravi.

Delavec je dolžan, da se bori predvsem za dostojanstvo človeka in da ne dopušča, da mu to dostojanstvo podjetnik venomer gazi. Delavec si mora v podjetju, četudi je v delovnem odnosu napram podjetniku, izvojevati svojo enakopravnost kot človek napram podjetniku. Delavec vrši enako kakor podjetnik v gospodarstvu svojo določeno koristno funkcijo. Ta funkcija je v toliko važna, ker predstavlja delavec element, ki ga povzdiguje, če že ne nad kapitalista, najmanj pa na socialno in gospodarsko isti položaj s podjetnikom.

Smatramo, da je bila z uzakonjenjem ustanove delavskih in nameščenskih zaupnikov, priznana pravica delavca kot človeka, da je bil napravljen odločen korak k odpravi preživelega pojmovanja, da je delavec mrtva stvar in v posesti podjetnika.

Dolga leta je davil ta reakcijonarni duh ustanovo delavskih in nameščenskih zaupnikov. Leta 1922. je izšel Zakon o zaščiti delavcev in s tem zakonom je bila ta ustanova uzakonjena, a navodila za izvajanje tega zakona in poslovnik za poslovanje delavskih in nameščenskih zaupnikov pa šele leta 1927., t. j. po petih letih. Zakaj? Zato, ker so se delodajalski krogi uzakonjenju te ustanove z vso odločnostjo upirali in samo čakali, da se ta ustanova z zakonom vred razblini.

Naš pokret v Sloveniji si je že davno, preden je bila ustanova delavskih zaupnikov uzakonjena, pridobil v nekaterih podjetjih to ustanovo. V rudarskih obratih obstoja ustanova delavskih zaupnikov že nad 40 let. Osnovana je bila z zakonom o rudarskih zadrugah z dne 14. avgusta 1896 in imenovana: krajevni delavski odbori. Ti delavski odbori se volijo vsaka tri leta in so, kakor delavski zaupniki, interesni zastopniki obratnih posadk.

Delavski zaupniki po zakonu o zaščiti delavcev se volijo vsako leto in sicer v mesecu januarju. Naše organizacije, funkcijonarji, zaupniki in člani so se tega vsakokrat v polni meri zavedali in ustanova delavskih in nameščenskih zaupnikov se je od leta do leta na področju Slovenije čimbolj širila in uveljavljala.

V letu 1937. je bilo na področju ljubljanske Delavske zbornice izvoljenih 1010 delavskih in nameščenskih zaupnikov in istotoliko namestnikov in to v 257 obratih in sicer:

	Delavskih	namestnikov	skupaj
v 22 rudarskih in plavžarskih obratih	81	—	81
v **235** drugih obratih . .	862	67	929
v 257 obratih torej skupaj	943	67	1010

Dosedaj znani rezultati volitev zaupnikov **v letu 1938.** nam pa pokažejo sledečo sliko:

	Delavskih	namestnikov	skupaj
v 22 rudarskih in plavžarskih obratih	81	—	81
v **203** drugih obratih . .	743	80	823
v 225 obratih torej skupaj	824	80	904

Iz mnogih obratov nam rezultati še niso znani. V sezonskih in stavbinskih podjetjih pa se letos sploh še ni volilo. Vsekakor pa izgleda, da bo število izvoljenih zaupnikov in obratov napram številu lanskega leta naraslo.

Organizacijska pripadnost izvoljenih zaupnikov je sledeča:

	L. 1937	L. 1938
Organizacije Strok. komisije	619	436
Jugoslov. strokovne zveze	183	221
Narodno strokovne zveze	53	62
Zveze združenih delavcev	38	54
Zveze društev priv. namešč.	29	26
»BOTIČ«	—	19
Neopredeljeni	12	16
Neorganizirani	76	70
Skupaj . . .	1010	904

Diferenca izvoljenih zaupnikov, ki pripadajo našim organizacijam, med letom 1937 in 1938 obstoja v tem, ker še niso znani rezultati iz nekaterih obratov in ker še niso volili stavbinci. Zveza stavbinskih delavcev je v letu 1937. izvedla volitve v 37 obratih s 123 zaupniki, od katerih so pripadali zvezi, t j. naši sestavni organizaciji razen petih, vsi zaupniki, t. j. 118 zaupnikov.

Če vemo, da je bilo leta 1931. v Sloveniji samo v 36 obratih izvoljenih 170 zaupnikov — pri čemur niso všteti rudarski obrati — potem lahko trdimo, da se ta ustanova uveljavlja in učvrščuje. Številke izvoljenih zaupnikov, ki pripadajo našemu pokretu, so častne in nam dokazujejo, da smo tudi na tem polju vršili pionirsko delo.

Naloge obratnih zaupnikov.

Ta naš članek gotovo ne bi dosegel svojega namena, če ne bi tudi navedli nalog obratnih zaupnikov, ki jih predvideva § 109 zakona o zaščiti delavcev:

a) delujejo za zaščito gospodarskih, socialnih in kulturnih koristi delavcev, zaposlenih v podjetjih, ki so navedena v § 1. zakona o zaščiti delavcev;

b) vplivajo na vzdrževanje dobrih odnošajev med delavci in njih delodajalci;

c) sodelujejo pri pripravljanju in izdelovanju kolektivnih delovnih pogodb med delavci in delodajalci;

č) skrbe, da se delodajalci in delavci strogo drže vseh kolektivnih in individualnih delovnih pogodb;

d) posredujejo med delavci in delodajalci v sporih, ki izvirajo iz delovnega razmerja, zlasti pa v onih, ki se tičejo dnevnih mezd (plač), da se poravnajo taki spori izlepa; kjer se jim to ne bi posrečilo in kjer bi zaradi tega pretila stavka, morajo zahtevati zaupniki posredovanje državnih pristojnih oblastev;

e) posredujejo pri določanju akordnih tarif, povprečnih in minimalnih zaslužkov, kolikor niso regulirani s kolektivnimi pogodbami, ob sodelovanju delavskih profesijonalnih organizacij in delodajalcev, istotako posredujejo pri deljenju akordnega dela;

f) stremijo za tem, da se strogo uporabljajo vse odredbe, ki jih predpisujejo zakonodajna in administrativna oblastva za zaščito delavcev glede delovnega časa, zdravja, življenja in socialnega zavarovanja, ter obveščajo in podpirajo pristojna nadzorstvena oblastva v vseh vprašanjih, ki se nanašajo na uporabljanje veljavnega zakonodajstva o zaščiti delavcev;

g) stremijo za tem, da se vzdržuje v podjetjih red in disciplina;

h) podpirajo delavce in delodajalce z nasveti ob izstopu iz dela ali odpustu delavcev iz obrata in stremijo za tem, da se izvestni spori, ki so v zvezi s tem, poravnavajo izlepa;

i) sodelujejo po možnosti pri upravi raznih delavskih humanitarnih naprav (zadrug raznih vrst, raznih društev za medsebojno podpiranje itd.), in sicer po navodilih ministrstva za socialno politiko;

j) vročajo delodajalcem vloge za izboljšavo organizacije dela v podjetjih.

Naloge so težke, vendar častne. Težke so radi tega, ker je treba veliko znanja in samozatajevanja, častne pa zato, ker nalagajo skrb za zaščito gospodarskih, socialnih in kulturnih interesov za svoje sodelavce.

Samo delo je v stanju rešiti gospodarstvo.

Naši starejši sodrugi in funkcijonarji se bodo še spominjali časov, ko so naši delodajalci odgovarjali na zahtevo po priznanju obratnih zaupnikov: »Kakšni zaupniki in konferiranje, tovarna ni parlament. Zaupnik sem jaz, ki vas plačam — če vam pa ni kaj všeč, pa lahko greste ali bom pa tovarno zaprl« itd. itd. V povojni dobi so se pa že branili in rekli: »Samo delo je v stanju rešiti gospodarstvo, ne pa zaupnik.« Mi pa pravimo: Če je samo delo tisto, ki je v stanju rešiti gospodarstvo, potem so v sedanjem gospodarstvu nujno potrebni materielno in moralno zadovoljni delavci, ki bodo z vso svojo delavoljnostjo sodelovali na produkciji in ustvarjanju dobrin. Zato tudi upravičeno zahtevamo, da se ustanova obratnih zaupnikov izpopolni, da se nudi zaupnikom pri vršenju njih težke in častne funkcije večjo zakonsko zaščito in da ima delavec, ki ustvarja in rešuje gospodarstvo, tudi večji upliv na organizacijo in upravljanje našega gospodarstva in to v vseh panogah gospodarskega življenja: v produkciji, trgovini, prometu in poljedelstvu.

Naše organizacije, funkcijonarji in zaupniki naj se ne ustrašijo dela na uveljavljenju in širjenju te za delavstvo in nameščenstvo tako važne ustanove, kajti prodreti moramo v poslednjo delavnico, ker je to naša moralna in zakonska pravica — in tudi dolžnost.

STROKOVNI VESTNIK

RUDARJI

Za spremembo čl. 50. in 82.

Na podlagi sklepa širše seje načelstva Z. R. J. z dne 23. januarja t. l. se je vršila dne 29. januarja t. l. v prostorih Delavske zbornice v Ljubljani konferenca predstavnikov vseh strokovnih zvez in Delavske zbornice, na kateri se je razpravljalo o akciji za spremembo čl. 50. in 82. novega pravilnika o bratovskih skladnicah. Sklenilo se je soglasno, da gre takoj deputacija dveh članov k ministru za šume in rude, ki ima nalog, da mu dopove vse kvarne posledice za zavarovance v zgoraj navedenih členih.

Ta delegacija, v kateri je zastopal s. F. Murn Glavno bratovsko skladnico, s. F. Pliberšek pa vse strokovne zveze, je svojo nalogo sicer izvršila, ali kakor izgleda, zaenkrat brez vsakega pozitivnega uspeha. Vendar pravi, da je dobila utis, da obstoja namera člen 50. spremeniti predno bi se začel izvajati, medtem, ko za spremembo člena 82. ta namera ne obstoja.

Mi smo k zgoraj navedenim členom že ponovno zavzeli svoje stališče. Izjavljamo pa že vnaprej, da ne bomo prej mirovali, dokler se ta, za prizadete zavarovance tako krivična člena ne postavita v prejšnje stanje. Rudarje in plavžarje pa pozivljemo, da se čimbolj organizirajo v svojih razrednih strokovnih organizacijah, ker le edino potom teh bodo dosegli to, kar želijo.

Mezdno gibanje rudarjev državnih rudnikov

Dne 1. in 2. marca t. l. so se vršila v Sarajevu ponovno mezdna pogajanja med zastopniki rudarjev in upravo državnih rudnikov. Na tej razpravi je uprava pristala na zopetno 5 odst. povišanje vseh plač. To znaša v zvezi s 5 odst. povišanjem v novembru mesecu l. l. skupaj 10 odst. povišanja. Delavska delegacija se tudi s tem poviškom ni zadovoljila, ker so bile minimalne zahteve rudarjev 20 odst. Ker je pa uprava izjavila, da nima pooblastila od ministra za šume in rude za večji povišek, so zastopniki rudarjev to vzeli sicer na znanje, a sporazum pa bodo podpisali šele takrat, ko ga bodo rudarji na svojih zborovanjih odobrili.

Ko se to zgodi, bodo zastopniki rudarjev najbrž podpisali nov sporazum, a za gotove zahteve, ki še s tem sporazumom niso rešene, se bo vodila nadaljnja borba. Značilno za upravo državnih rudnikov pri vsem tem je to, da je ona vedno zadnja, ali se jo pa mora sodnijskim potom prisiliti na upoštevanje določb raznih socijalnih zakonov pri njenih rudarjih. Zato bi bilo želeti, da uprava državnih rudnikov s takim postopanjem vendar enkrat preneha, da ne bo več dajala slabega vzgleda še privatnim rudarskim podjetnikom.

Mezdno gibanje delavstva cementarne v Trbovljah in apneničarjev TPD v Zagorju

S 1. marcem t. l. so odpovedali delavci cementarne TPD v Trbovljah svojo kolektivno pogodbo. Zahtevajo izboljšanje obstoječih mezd in še marsikaj, kar je v sedanji kolektivni pogodbi nejasno, ali pa še sploh ne obstoja. Isto velja za delavstvo obrata apnenic v Zagorju. Zgoraj navedenemu delavstvu želimo v njegovem mezdnem gibanju najboljši uspeh.

Tudi rudarji TPD zahtevajo izboljšanje svojega položaja

Že dalje časa so se vršila posvetovanja med predstavniki raznih strokovnih zvez, kaj bi bilo najbolj primerno ukreniti za zboljšanje položaja rudarskega delavstva, zaposlenega pri TPD. Sklenilo se je soglasno, da se pošlje na TPD vloga za dobavo večjega nabavnega zneska. Ta vloga je bila odposlana na TPD dne 7. marca t. l. Upamo, da bo TPD upoštevala upravičeno prošnjo svojih rudarjev in jim v polni meri ugodila.

LESNI DELAVCI

LESNEMU DELAVSTVU LJUBLJANE IN OKOLICE V PREMISLJEVANJE

Ko smo ljubljanski mizarji v l. 1936. prišli končno do tega, da smo napravili skromno kolektivno pogodbo, smo se zavedali skoro do zadnjega moža, da nam ta kolektivna pogodba ni prinesla vsega tega, kar smo si želeli. Na shodu, kateri se je vršil po pogajanjih, smo slišali mnogo kritike, vendar pa se je koncem koncev le sprejelo to mirnim potom. Nismo šli v borbo, ker so nam takratne razmere tako narekovale, da je bolje nekaj kakor pa nič. Vendar nas pa sedanje razmere ženejo do zopetnega boja, za zboljšanje naših življenjskih pogojev. Vprašajmo se mi lesni delavci kot nekdanja avantgarda v delavskem pokretu, ali smo že zmožni, da izpeljemo kar bi morali započeti? Mi pravimo, da smo, kajti dovolj starih in preizkušenih borcev je med nami. Le vsakemu posamezniku je treba stopiti v akcijo, da privede tudi mlade mizarske pomočnike, kakor tudi strojne delavce v organizacijo, ker le v skupnosti je tista sila, katera nas bo dovedla do zmage. Zatorej, sodrugi, lesni delavci, s pogumom na delo za svojo strokovno organizacijo ter s tem za zboljšanje našega bednega stanja. Ako pomislimo na vse težkoče, katere se nam danes s strani naših delodajalcev servirajo, moramo pokazati našo moč, našo delavsko solidarnost, ker vsakega posameznika se lahko zlomi, vseh se pa nikakor ne da. Zakaj n. pr. se danes lahko brez nadaljnjega vrže na cesto mizarja, kateri je leta in leta garal za svojega delodajalca? Zato sodrugi, ker med nami ni tiste sloge, katera bi pač po vseh organizacijskih pravilih morala biti. Le poglejmo še malo v najbližnjo ljubljansko okolico, v Št. Vid. Kako pa je tam? Gospodje mojstri so se ob prilike zadnjih pogajanj na vse mogoče načine branili pristati na kolektivno pogodbo dalje kot do 31. dec. 1937. Sklicujejo se na to, da morajo ljubljanski pomočniki imeti najmanj 1 dinar na uro več kakor v Št. Vidu. Gospodje mojstri v Ljubljani imajo tudi več kot 2 dinarja in tudi po 3 dinarje na uro več pri isti kvalifikaciji, samo z razliko, da se ljubljanske tvrdke ne sklicujejo, da je center mizarske obrti v Ljubljani, kakor se sklicujejo gg. mojstri v Št. Vidu, da je center mizarske obrti Št. Vid. Zatorej gg. mojstri v Št. Vidu, dajte inicijativo v tem, da zvišate Vašemu pomožnemu osobju plače, vsaj na višino, katera obstoja v Ljubljani. Pomočnikom v Št. Vidu pa kličemo, zavedajte se položaja, brez bojazni vsi v organizacijo lesnih delavcev, otresite se suženjstva pri mojstrih v obliki hrane posebno tam, kjer je nezadostna in slaba. Zakaj nekatere tvrdke lahko delajo s pomočniki, ne da bi imeli hrano pri njih, drugi gg. mojstri pa na noben način ne pristanejo na to. O hrani in stanovanju bomo prinesli prihodnjič še kaj več.

LJUBLJANSKI MIZARJI, ODNOSNO NJIH ORGANIZACIJA

je imela svoj redni letni občni zbor prošlo nedeljo v Ljubljani, ob zelo številni udeležbi. Občni zbor je vodil nadvse agilni podružnični predsednik s. Gregorič Joško. — Navajal je, da je ta občni zbor že 45., in da je to skoro polstoletja, odkar so se ljubljanski mizarji strokovno organizirali. V uvodnem govoru, ki je bil prav dobro pripravljen, je pozdravil tudi zastopnika centrale s. Bricelina, spomnil se je preminulih društvenih članov, navajal vse težkoče, ki so se vršile v poslovni dobi.

Izčrpno poročilo je podal tajnik s. Berčič, blagajniško pa s. Virant, ki je že blagajnik podružnice 13 let. Nadzorstvo je podalo svoje poročilo o poslovanju finančnega prometa ter predlagalo odboru razrešnico, ki je bila soglasno sprejeta.

Sledilo je poročilo centralnega tajnika s. Bricelja, ki je orisal delovanje organizacije lesnega delavstva v celi banovini, kakor tudi v drugih državah. Borba lesnega delavstva je na celi črti, saj je to delavstvo morda najbolj izkoriščano izmed vsega ostalega delastva. Prav malo se v teh lesnih podjetjih izvaja socialna zakonodaja, da o plačah niti ne govorimo. Navajal je primer iz Črnomlja, kjer je delavstvo moralo iztožiti nadurno delo za visoke zneske, ki so šli v stotisoče. Grajal je pomanjkljivo nadzorstvo s strani poklicanih inspektorjev ter v obče nadzorne oblasti. Navajal je primere, kako poslodavci preganjajo vsakogar, ki si upa zahtevati zakonite pravice, kjer ga takoj ovadijo oblasti kot nevarnega elementa in puntarja.

Prikazal je one pijonirje, ki so pred 45. leti, z odločno volio in jasnim načrtom postavili strokovno organizacijo. Nanizal je delo onih tihih in skromnih članov, ki so v tem pokretu osiveli, in ki z zanimanjem gledajo na delo svojih naslednikov. Apeliral je na mladino, ki naj se oklene strokovne organizacije, ker le potom skupne in enotne sile si bo delavstvo priborilo svoje pravice. Ljubljanski mizarji pa naj bodo opora ostalim drugim delavskim ustanovam, predvsem kulturnemu gibanju, za povzdigo delavca na ono višino, ki mu pripada po njegovi moči.

Nato so sledile volitve podružnične uprave in nadzorstva ter so bili izvoljeni v odbor naslednji sodrugi: Gregorič Joško predsednik, Vilfan Franc podpredsednik, Sluga Jože tajnik, Virant Anton ml. blagajnik, Brank Franc blagajnikov namestnik, dalje v odbor: Fägelj Jože, Bizjak Stanko, Cvetnič Ivan.

Nadzorstvo pa ss.: Rejc Ado, Oblak Janko, Cankar Franc. Gospodar pa Žebavc Matevž. Širši odbor Videgar Josip, Zagožan Martin, Šlosar Franc, Jankovič Josip. Zastavonoše ss.: Hafner Ciril, Zanoškar Ivan, Intihar Andrej.

Novo izvoljeni odbor daje jamstvo, da bo podružnica vršila dano ji nalogo v vseh ozirih. Ker je že pod vodstvom ponovno izvoljenega predsednika dokazala, da ima interes za vse članstvo in pa nalogo, da pritegne v organizacijo še vse one, ki stoje ob strani. Predsednik poziva vse navzoče, da naj pomagajo odboru pri izvedbi začrtanega programa, predvsem pa, da zaupniki vrše svojo nalogo. Tako je v najlepšem redu in disciplini potekal občni zbor ljubljanskih mizarjev.

Opazovalec.

LENASSI FRANC

Podružnica ljubljanskih mizarjev je izgubila iz svoje srede starega borca, dobrega sodelavca in zadružnika s. Lenassija. Dolga leta ga je trla zavratna bolezen tuberkuloza, zadnji čas pa je še temu pripomogla pljučnica, tako je prenehalo biti njegovo srce 1. marca t. l. na njegovem skromnem domu na Viču.

Sodrug Lenassi je bil star 58 let, bil je več let funkcijonar strokovne organizacije, bil pa je tudi dober zadružnik, tako Konzumne zadruge kot zadruge ljubljanskih mizarjev, pri kateri je bil dolga leta zaposlen kot mizar.

Da je bil priljubljen, je pričal njegov pogreb, katerega se je udeležilo ogromno število delavstva, pa tudi ostalega občinstva, ki ga je spremilo na viško pokopališče. Naj mu bo hladni grob v domači zemlji odpočitek po trudapolnem delu, svojcem pa iskreno sožalje.

Podružnica ZLD Ljubljana.

PODRUŽNICA ZVEZE LESNIH DELAVCEV JUGOSLAVIJE

na Rakeku je imela prošlo nedeljo, dne 6. marca t. l. svoj redni letni občni zbor. Po komaj treh mesecih obstoja ima podružnica zaznamovati napredek, ker so se letos prvič izvolili delavski obratni zaupniki. Ni še to vse, mnogo dela še čaka odbor, predno bo odpravil vse nedostatke po obratih. Pri nas gre to še bolj težko, ker smo na obmejnem pasu in je delovanje še bolj otežkočeno.

Občnega zbora se je udeležil tudi centralni tajnik s. Bricelj. Ta nam je orisal vse težkoče, ki jih ima organizirano delavstvo. Nanizal je razvoj strokovnih organizacij od početka, vse boje, ki so jih delavske strokovne organizacije imele, da so dosegle to, kar danes delavstvo ima. Vse delavske institucije so bile le na pobudo strokovno organiziranega delavstva osnovane. Zato je dolžnost in naloga delavstva, da jih brani pred vsemi sovražniki. Treba je, da zahteva tudi upravo teh institucij zase, ne pa da se vršijo imenovanja s strani ministrstva in da vedrijo v upravah ljudje, ki niso popolnoma ničesar žrtvovali zanje.

Organizirano delavstvo je imelo vedno mnogo nasprotnikov, pa ne samo s strani oblastnikov in kapitalistov, tudi v lastnih vrstah, kjer so primeri, da nam neorganizirani skočijo v hrbet v najhujši sili. Mnogo je izdajalcev v lastnih vrstah, te je treba podučiti, kako podlo vlogo igrajo in da to škoduje celoti. Take delavce je treba privesti na pravo pot, na pot spoznanja.

Podružnični funkcijonarji so podali svoja poročila prav pregledno in je bila tudi udeležba zadovoljiva. Za nadzorstvo je poročal s. Jovančič, ki je predlagal staremu odboru razrešnico, ki je bila soglasno sprejeta.

Nato so sledile volitve in so bili izvoljeni v odbor naslednji ss.: Krajc Tone predsednik, Modic Jože podpredsednik, Dovjak Tone tajnik, Martinjak Tone blagajnik, dalje v odbor: Vrabec Alojz, Strle Stanko, Ivančič Ivan, v nadzorstvo pa: Suvorov Ivan, Gregorčič Josip, Jovančič Fr.

Razpravljalo se je tudi o sodelovanju ostalih podružnic, sklenilo se je, da naj bi se zborovanja vršila tako, da se predhodno sporazumejo one podružnice, ki pridejo v poštev, predvsem za Martinjak in Stari trg. Sklenilo se je, da se priredi dvodnevni tečaj v Cirknici za notranjske podružnice i. s. 19. in 20. marca t. l. radi poučitve funkcijonarjev, da pravilno vrše svoje naloge. S tem soglaša centralno vodstvo, ki bo tak tečaj organiziralo.

Sklenilo se je, da bo tudi propaganda za delavski tisk povečana s strani posameznih poverjenikov, ter da bodo tudi določeni dopisniki. Občni zbor je potekal v najlepšem redu in so sklepi soglasno sprejeti. — Predsednik je pozval vse navzoče na delo za povzdigo organizacije in je ob peti uri zaključil zborovanje.

Opazovalec.

ZVEZA LESNIH DELAVCEV JUGOSLAVIJE

je osnovala novo postojanko v Poljčanah. Tu se je vršil ustanovni občni zbor v nedeljo, dne 27. februarja. Zavedamo se težkega položaja, v kakršnem se nahajamo lesni delavci tu v našem kraju, kjer smo bili dosedaj brez vsakega stika z ostalim delavstvom.

Pred leti je bilo tu precej življenja, imeli smo tudi kulturno in strokovno organizacijo. Radi razmer, ki so zavladale v našem kraju, ne po naši krivdi, pa je vse zaspalo, ker je glavno težo krize občutilo delavstvo. Saj je radi gospodarske krize prenehalo največje podjetje v Poljčanah samih, pa tudi druga podjetja so omejila svoja obratovanja.

V takih razmerah smo preživeli nekaj let ter je delavstvo popolnoma otopelo. — Vsi poizkusi so bili zaman, šele sedaj se je pokazalo neumorno delo posameznikov.

Občni zbor je potekel v najlepšem redu, tu smo izvolili podružnično upravo, ki nam daje jamstvo, da se bo podružnica pojačala. V odbor smo izvolili najboljše naše sodruge.

Na občnem zboru je poročal tudi centralni tajnik s. Bricelj iz Ljubljane o položaju lesnega delavstva, pomenu in potrebi strokovne organizacije. — Sklenili smo, da bomo tudi napravili večje zborovanje za vse delavce našega kraja. Tu je velika potreba, da se delavstvu da potrebna navodila, da se ga upozna s socialno zakonodajo, da bo v stanu se boriti proti močno organiziranemu kapitalu.

Želimo, da delavstvo sledi klicu organizacije ter da oni, ki stoje še izven nje, pristopijo v vrste organiziranega proletarijata, ker le v skupnosti je moč.

Opazovalec.

NAŠA PODRUŽNICA

ZLDJ na Duplici je imela svoj redni letni občni zbor v petek, dne 18 februarja t. l. ob obilni udeležbi članstva, katero je z zanimanjem poslušalo poročila funkcijonarjev. Predsednik s. Kolarič je podal poročilo o celoletnem delovanju odbora; o akcijah, katere so se vršile med poslovnim letom v korist članstva, kar je bilo v naših močeh, smo poročali, večkrat pa smo naleteli na višjo silo, katere ni bilo mogoče premostiti. Podčrtal je delo dosedanjega odbora ter celokupnega članstva, da je šlo požrtvovalno na delo za božičnico najpotrebnejšim otrokom, kateri so bili obdarovani. Bodoče leto nam nalaga novih dolžnosti in dela, in sicer res sodružnega, solidarnega ter požrtvovalnega, da bo to naše delo v zadovoljstvo vsem. Tajniško poročilo je podal s. Grum Mirko, iz katerega je razvidno, da je podružnica res bila na višku. Blagajniško poročilo je podal s. Orešenik; blagajna je imela precej prometa, vendar pa je za prihodnje poslovno leto le malo ostalo v blagajni. Za nadzorstvo je poročal s. Kolbasov, knjige ter potrdila so se našla v najlepšem redu, zato predlaga odvezo staremu odboru. Za centralo je bil navzoč centr. predsednik, kateri nam je v kratkih besedah omenjal pomen obratnih zaupnikov, delovanja centrale ter številčno dokazal, koliko je centrala izdala tekom zadnjih let na podporah ter koliko več bi se napravilo, ako bi se vse lesno delavstvo zavedalo pomena o medsebojni pomoči ter borbi za večji kos kruha. Pri volitvah so bili izvoljeni za predsednika Zabavnik Ivan, podpredsednik Dobej Tomaž, tajnik Semeja Franc, nam. Cerar Ivan, blagajnik Orešnik, nam. Fornetezi Fero; odborniki: Puh I., Šavel, Žerovnik, Ulčar F., Janežič A., Kolar G., Ulčar H., Zupanc A., Zbogar Š.; v nadzorstvo pa: Kolbasov A., Tivadar M., Porovne P.

Nato je sledila širša debata, v katero so posegli posamezni člani in članice. Debata je bila zelo živa, ponekod ostra, vendar pa na svoji višini, tako da je bilo članstvo zelo zadovoljno. Iznešene so bile razne zapreke, ki so v podjetju in ki ovirajo razvoj pokreta. Mnogo več pažnje bi moralo biti od nekaterih sodrugov samih, prepogosto menjanje podružničnih funkcijonarjev ni priporočljivo. Za bodoče bo treba posvetiti več pažnje temu vprašanju. Vsekakor pa nam daje nova uprava jamstvo, da bo vršila vse naloge organiziranega delavstva, za dosego ogroženih pravic.

Mi dobro vemo, da nekaterim ni prav, da se naša organizacija razvija, ker so ji že tolikokrat želeli pogin. Vendar je bila kljub vsem obrekovanjem postavljena na zdravo podlago, in smo trdno prepričani, da jo vsak vihar ne bo porušil. Zavedamo se tudi tega, da je odvisno le od delavstva samega, koliko pravic si bo izvojevalo, zato je tudi njega naloga, da nastopa enotno proti močno organiziranemu kapitalistu.

Podružnica deluje tudi potom svojega članstva na prosvetnem delu ter dela roko v roki s kulturnimi organizacijami, ker se zaveda, da le izobražen delavec more vršiti naloge, ki mu jih nalagajo potrebe organizacije. S pozivom na delo je novo izvoljeni predsednik zaključil dobro posečeni občni zbor naše podružnice.

STAVBINCI

SESTANEK STAVBNIH DELAVCEV V VEVČAH

V nedeljo, dne 27. februarja t. l. je bil dobro obiskan sestanek stavbnih delavcev v gostilni Gašperlin v Vevčah. Stavbno delavstvo je hudo prizadeto s podražitvijo življenjskih potrebščin. Pogajanj za kolektivno pogodbo še ni bilo. Podjetniki zahtevajo spremembo nekaterih določb Obrtnega zakona v škodo delavstvu.

S. Humar Dušan nam je obrazložil predloge za novo kolektivno pogodbo. Spričo podražitve življenjskih potrebščin, ki jih delavstvo najbolj potrebuje, smo tozadevno zvišali tudi mezdne zahteve. Podjetniki so izigravali obrtni zakon na ta način, da so delavce jemali na poskušnjo za en mesec, predno je ta potekel, so jih odpustili in jih ponovno zaposlili, tako da delavci nikoli niso bili stalnejše zaposleni. Ker v Obrtnem zakonu ni določeno, kolikokrat lahko eden in isti podjetnik vzame na poskušnjo enega in istega delavca, smo mi v predlogih za kolektivno pogodbo zahtevali, da more kvalificiranega delavca vzeti vsako podjetje samo enkrat na poskušnjo, a pomožnega delavca sploh ne, če je ta že bil pri kateremkoli stavbnem podjetju kot pomožni delavec najmanj 6 mesecev. Nazorno nam je razložil postavke, ki predstavljajo izboljšanje kolektivne pogodbe. Povdaril je, da bomo vse to dosegli le, če bomo složni. Dalje je prečital cene življenjskih potrebščin in dokazal, da so se življenjske potrebščine podražile od leta 1936. do danes za 25 odst., kar upravičuje naše zahteve.

S. Ganzitti je poročal, kaj vse socialna zakonodaja delavstvu nudi, toda, če delavstvo tega ne zahteva, in če ni organizirano, nima od nje nikake koristi, ker si moramo skoraj vse še priboriti, kar nam po zakonu pripada. Predočil nam je, kako uredba o pomirjenju in razsodništvu ovira svobodo sindikalnih akcij delavstva in to v najhujših časih. Tudi glede Obrtnega zakona zahtevajo podjetniki spremembo v škodo delavstva. Najbolj je pa stavbno delavstvo prizadeto z novo uredbo o Borzah dela, s katero izgubimo pravico do podpore v nezaposlenosti pozimi, ko ni stavbne sezone, ko smo najbolj potrebni. Proti tem nameram se moramo mi stavbni delavci boriti z vsemi sredstvi, ker gre za biti ali ne biti. Oba govornika sta nas pozvala, da moramo vsi brez razlike mišljenja v boj za sigurnejši obstoj stavbnega delavstva.

SESTANEK STAVBNIH DELAVCEV V TACNU POD ŠMARNO GORO

Dne 6. marca t. l. je bil dobro obiskan sestanek stavbnih delavcev v restavraciji »Sava« ob 9.30 uri dop.

Bolj ko se bliža sezona, tem večja skrb nas obdaja, kaj bo z nami. Življenjske potrebščine so se od l. 1936. podražile, a naše plače so v glavnem ostale na isti višini kakor l. 1936. Pogajanja za kolektivno pogodbo so še na mrtvi točki. Vse kaže, da bodo uspehi odvisni od naše sloge. Kaj bo z nami prihodnjo zimo, ko ne bomo imeli več pravice do brezposelne podpore pri borzi dela.

S. Berdajs, podpredsednik ljubljanske podružnice nam je razložil predloge za novo kolektivno pogodbo. Povdarjal je potrebo enotnosti stavbnih delavcev, ker le tako je upati na uspešno borbo, ki nas še čaka.

S. Čebokli je prečital cene življenjskih potrebščin, ki jih stavbni delavci potrebujejo vsak dan. Ugotovil je, da so se od l. 1936. do začetka letošnjega leta cene dvignile povprečno za 25 odst. Iz tega je razvidno, kako so upravičene naše zahteve.

S. Ganzitti je povdaril neredno zaposlenje stavbnih delavcev tudi čez poletje, ker nas prekinja slabo vreme, zaradi katerega izgubimo nešteto delovnih dni. V takšnih razmerah izhajamo s plačami komaj od plače do plače, a za zimo nam ni mogoče ničesar prihraniti. S 1. julijem bo stopila v veljavo nova uredba borze dela, ki pravi, da stavbni delavci ne bodo imeli več pravice do brezposelne podpore v mrtvi sezoni. S tem smo mi stavbni delavci najhuje udarjeni, kljub temu, da so bile te podpore skromne, so nas v najhujših časih nezaposlenosti rešile dobesednega umiranja od gladu.

Proti tem nameram moramo nastopiti kakor en mož.

VOLITVE OBRATNIH ZAUPNIKOV NA STAVBI »BANKE SLAVIJE« IN ŠE KAJ

Zadnjič sem pisal o razmerah pri Stavbni družbi d. d. v Ljubljani. No, podjetje se od takrat ni poboljšalo v našo korist, čeprav nam je dalo na pustni torek popoldan prosto in nam pisalo celi šiht. Radodarni podjetnik, bi rekel kdo, mi pa poglejmo resnici v oči. S tem je podjetje hotelo doseči, da bi delavci videli v njem dobrotnika in da bi na ta način zmanjšalo odpornost delavstva proti njegovim šikanam.

Nered je vladal doslej, ker ni bilo nikogar, ki bi stopil k podjetju in povedal: Delavci niso pravilno plačani, ena tretjina delavstva mora dobivati po določbi kolektivne pogodbe urno mezdo 3.75 din in prostor za preoblačenje, česar do sedaj še nimamo. Temu neredu bo konec.

Ko smo izglasovali angleško soboto, je podjetje takoj objavilo, da se bo striktno držalo osemurnika skozi vse leto, čeravno se je pred glasovanjem govorilo, da bomo delali 10 ur na dan. Z osemurnikom je podjetje nameravalo zlomiti slogo delavstva, češ, eni bodo za, drugi proti, a je doživelo fiasko. Mi smo složno vzdržali osemurnik in ga sploh zahtevamo, a podjetje ga ni vzdržalo. Zato delamo zdaj 10 ur.

Dne 5. marca t. l. smo izvolili 4 obratne zaupnike, in sicer one, ki imajo naše zaupanje, kar je dokaz, da je bil stavljen predlog soglasno sprejet.

S tem pa naša naloga ni končana. Naša dolžnost je sedaj, da zaupnike ščitimo, ker le z našo podporo bodo storili to, kar mi od njih zahtevamo.

Organizirani v Savezu gradjevinskih radnika Jugoslavije hočemo izboljšati razmere vseh stavbnih delavcev. Tisti pa, ki zdaj še stoje izven naših vrst, ki še ne čutijo potrebe razredne strokovne organizacije, naj vedo, da je vsaka druga pot neuspešna, da moledovanje ni sredstvo, ki bi nam moglo prinesti kakšen uspeh. Prosili smo dovolj dolgo brez organizacije, **danes imamo organizacijo in v njej brez razlike političnega mišljenja, zahtevajmo složno človeka vredno življenje.**

PREDAVANJE V LJUBLJANI

Savez gradjevinskih radnika Jugoslavije, podružnica v Ljubljani, sporoča, da je nadaljevanje predavanja o razvoju strokovnih organizacij preloženo z 19. marca na 25. marca ob 9. uri dopoldne, ker je predavatelj s. Stanko zadržan. Predavanje bo zanimivo, udeležite se ga v čim večjem številu, obvestite še ostale

LEPO JE BIL OBISKAN SESTANEK,

ki ga je sklicala podružnica S. G. R. J. Maribor na Studencih, v prostorih gostilne Kučer Smodiš pod predsedstvom s. Gozeliča, ki je sestanek otvoril in po pozdravu dal besedo tajniku podružnice s. Hrovatu, ki je v nazornem referatu prikazal mizerni položaj delavstva, kakor tudi način in intrige hlapcev kapitala, izgubljenih in prodanih duš, ki ne zamudijo nobene prilike, da morejo škodovati delavskemu razredu in tako slabiti delavsko zavest.

Orisal je tudi položaj delavskega zaupnika, njegov pomen in funkcije, če jih vestno izvršuje. Naglasil je tudi med drugim in prikazal, kako velike važnosti je izobrazba, ne le samo za zaupnika, tudi vsak delavec bi moral stremeti po čim popolnejši izobrazbi, ker le v izobrazbi je moč.

Pozval je tudi vse, naj bi se redno v ta namen sestajali na zaupniških sestankih, ki jih bo prirejala podružnica redno vsaki teden.

Razveseljivo je bilo gledati vse, ki so s takim zanimanjem sledili govorniku, ki jih je popeljal v resnično proletarsko življenje, v proletarska stanovanja, jim orisal revščino in bedo, katero prenaša delavski razred, ravno tako jih je popeljal v velike palače, razkošna stanovanja kapitalistov in prikazal razliko med delom in kapitalom. Orisal in pokazal je edino pot, po kateri bomo dosegli človeka dostojno življenje in to samo potom enotnosti in svoje razredne zavesti.

Vsi navzoči so bili prav zadovoljni in so izrazili željo, da bi se naj v najkrajšem času zopet vršil sestanek

ŠE IZ ZBOROVANJA V SP. DUPLEKU PRI MARIBORU

V Sp. Dupleku je mariborska podružnica Zveze stavbinskih delavcev Jugoslavije sklicala dne 7. februarja t. l. zborovanje, ki je bilo odlično obiskano. Poročila ss. Hrovata in Sluge iz Maribora so bila stvarna in so jim navzoči stavbinski delavci sledili z vso pozornostjo.

Poročevalca sta prikazala sedanji težki položaj sezonskega delavstva, ki je nastal vsled draginje ter pokazala po kakšni poti mora iti zavedno in organizirano stavbinsko delavstvo, da si olajša to bedno življenje. Delavstvo je razumelo, da ni druge poti, kakor pot borbe in je izrazilo željo, naj njegova strokovna organizacija kmalu zopet skliče takšno zborovanje.

Ta soglasnost, ki je vladala na zborovanju pa ni šla v račun nekemu »gospodu« v Sp. Dupleku in je zato — prežet mržnje proti zavednemu delavstvu in njegovim strokovnim organizacijam — napisal članek o zborovanju. Članek je prinesel listič »Slovenski gospodar« z dne 16. februarja t. l., ki se glasi:

»Sp. Duplek pri Mariboru. Tukaj so imeli rdeči sodrugi 6. febr. zvečer v gostilni Gmajnar shod. Bila sta dva govornika od stavbinskih delavcev iz Maribora. Navzočih je bilo par sodrugov, mnogo pa je bilo radovednežev, žensk in otrok. Govornika sta seveda v svojem evangeliju vzela za glavno nalogo, udrihati po dr. Korošču in dr. Natlačenu. Povedati nista pozabila tudi, da pravoveren rdečkar nič ne veruje v boga in nauke sv. cerkve. Lepe kulturne cvetke so jima letele iz ust, tako da je bilo človeka sram. In govorilo se je to v prisotnosti otrok! Pridno sta tudi lagala, da se zidajo gnojnične jame iz bednostnega sklada itd. Pozabila pa sta pohvaliti svoje tovariše sodruge v Rusiji in Španiji, ker so prelili že toliko nedolžne krvi in svoje francoske tovariše, ki so naredili že toliko škode narodnemu premoženju! Ubogo delavstvo, kaj bo s teboj, ako boš imelo takšne voditelje, ki te vodijo le v nesrečo!...«

Dvomimo, da je pisec s tem člankom ustregel svojim gospodarjem. Če pa je — no potem morajo biti slepi.

Nam je sicer pod častjo odgovarjati na vsa ta izmišljena, bedasta in denuncijantska klevetanja. Samo glede nekaterih trditev mu bomo dali priložnost, da jih bo moral tudi dokazati. Podčrtamo le to: Članka, (ki je vobče znan), je pokazal popolno sliko svoje bedne, zakrknjene duševnosti in srčne kulture.

Torej so naši francoski tovariši-delavci naredili ogromno škode narodnemu premoženju, ker so si priborili človeka dostojne plače in druge delovne pogoje. **Torej za člankarja delavstvo ni narod.** Zanj je le onih znanih 200 magnatskih familij narod, v čijih roke se stekajo vsi milijonski dobički.

Po njegovem — to premoženje ni narodno premoženje, dokler se nahaja v ustvarjajočih rokah delovnih množic. Šele ko se zbere v tresorjih peščice magnatov, postane zanj »narodno premoženje«.

Da, dragi člankar, dobro si zopet potrdil mnenje, ki ga ima delavstvo o ljudeh tvoje vrste. Zelo mršava je vaša »kultura« in tudi nam se hoče končno zaklicati: »ubogo boš delovno ljudstvo, dokler Te bodo vzgajali in vodili ljudje, ki Te ne priznavajo za narod.« it.

POGAJANJA ZA NOVO KOLEKTIVNO POGODBO

v stavbni stroki bodo predvidoma dne 15. marca t. l. O poteku pogajanj bomo stavbinsko delavstvo vseh krajev Slovenije takoj obvestili s posebnim obvestilom.

SGRJ., Podsavez za Slovenijo, Ljubljana.

ZANIMIVOSTI IZ ZVEZE ZDRUŽENIH DELAVCEV (ZZD)

»Delavska Fronta« (glasilo ZZD v lanskem letu) z dne 9. oktobra 1937:

»Zveza združenih delavcev šteje 3008 organiziranih članov. Mladina ZZD v Ljubljani šteje 312 organiziranih vajencev..., 980 organiziranih nameščencev..., 3700 organiziranih poljedelskih delavcev.

Skupaj... po treh letih delovanja 8000 (osem tisoč) organiziranih članov.«

»Slovenski delavec« (glasilo ZZD sedaj) z dne 5. marca 1938:

»Bolj kot samohvala potrjuje dejstvo, da je naša organizacija od 1. januarja 1938 **narasla za 2300 članov...** naša organizacija obstoja šele 2 leti in **ima 3600 članov...**«

Torej že sedaj takšen kolosalen »napredek«, kaj bo šele potem, ko dobi ZZD svojo himno, kakor je bilo sklenjeno na plenumu ZZD, ki je bil 27. februarja v Ljubljani?

V BEOGRADU SO POGAJANJA ZA NOVO KOLEKTIVNO POGODBO

za stavbno stroko **prekinjena.**

Razlika med zahtevo Saveza gradjevinskih radnika in ponudbo podjetnikov glede plač delavstva znaša okrog 3 din na uro. Podjetniki ponujajo za zidarje in tesarje z nad 3-letno prakso din 6 na uro, do 3 let pa din 4.50. Pomožnim delavcem dajejo din 3.50.

Naš Savez pa zahteva za fasaderje din 12, za zidarje din 9, za tesarje din 9.50, za teraserje din 9, za železokrivca din 9, za brusače umetnega kamna din 7.50, za pomožne delavce din 5.50. Za delavce, ki delajo na izkopih pa din 6.60 na uro.

GRADBENA FIRMA BATINJOL,

ki gradi železniško progo Bihač—Knin plačuje delavstvo po din 17.50 za deseturno delo. Batinjol je inozemsko podjetje, ki v Franciji gotovo ne bi tako dobro uspevalo kakor pri nas. Podjetje ne prijavlja delavcev v OUZD, niti ne upošteva ostale delavske socialno - zaščitne zakonodaje.

PRI PODJETJU »JELŠINGRAD«,

ki gradi novi žel. most preko Save, so bila pogajanja dne 7. februarja t. l. glede zvišanja mezd delavcem v kasonih. Podjetje je zastopal inž. Živkovič, delavce pa tajnik podsaveza SGRJ. Razgovore je vodil s. Stanko, mezdni referent Delavske zbornice.

Doseženo je bilo povišanje minimalne mezde od din 4 na din 5.50 na uro.

VELIKA JAVNA DELA SE BODO ZAČELA!

Tako je povedal gospod minister za gradnje na občnem zboru Zveze inženjerskih zbornic dne 13. februarja v Beogradu. Program teh javnih del, ki bodo stala več sto milijonov dinarjev, bo v najkrajšem času objavljen.

To je vsekakor za pozdraviti. Spremeniti bi se moral le način oddajanja javnih del podjetnikom in sicer tako, da bi bili oni po pogodbi obvezani kalkulirati z mezdami, ki bi odgovarjale stvarnim potrebam delavstva, ne pa da se brez omejitve oddajajo najnižjemu ponudniku. Takšen predlog je naš Savez stavil preko Delavske zbornice že leta 1936.

OBČNI ZBOR STAVBINCEV

Zveza stavbinskih delavcev Jugoslavije (SGRJ), podružnica Boštanj, sklicuje za v soboto, dne 19. marca t. l. ob 3. uri popoldne v prostorih gosp. Alojzija Drmelja v Boštanju **I. redni občni zbor** s sledečim dnevnim redom:

1. Otvoritev občnega zbora in volitev začasnega predsednika;
2. poročila: predsednika, tajnika, blagajnika in nadzorstva;
3. razrešnica stari in volitev nove podružnične uprave;
4. predlogi in diskusija o bodočem delovanju in
5. razno.

Prosimo vse sodruge, da se občnega zbora točno udeležijo, da bo mogoče pravomočno sklepati. Na občnem zboru imajo pravico odločevati samo oni člani organizacije, ki niso s plačevanjem članarine v zaostanku več kot 8 tednov ali brezposelni več kot 3 mesece B. F. Obenem naj vsak član prinese s seboj svojo člansko izkaznico.

Odbor.

KOVINARJI

OBČNI ZBOR PODRUŽNICE SMRJ V LJUBLJANI

se bo vršil v nedeljo, 27. marca t. l. ob 9. uri dopoldne v mali dvorani Delavske zbornice, Čopova ulica 3 (pritličje) z dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika.
2. Poročila: a) predsednika,
   b) tajnika,
   c) blagajnika.
3. Poročilo nadzornega odbora.
4. Volitev novega odbora.
5. Položaj kovinarjev v Jugoslaviji.
6. Razno.

Udeležba je obvezna.

ZMAGA SMRJ NA JESENICAH V NAŠI LUČI

Ogromen uspeh naše liste na Jesenicah je brez dvoma velikanske važnosti za nadaljnji razvoj SMRJ na Jesenicah in v dravski banovini.

Jeseniški kovinarji so v teh težkih časih kot prvi strgali krinko z obraza slovenskega Jugorasa. Potisnili so ga v kot brezpomembno organizacijo in s tem pokazali, da je bilo in bo v delavskem sindikalnem gibanju le nekak umetno stvorjen privesek, ki je zasledoval čisto politične cilje,, ker je bil tudi ustvarjen od politične stranke. S tem so jeseniški kovinarji v praksi potrdili glavno linijo Ursa, da mora biti naš porast neodvisen od političnih strank, zato se je izrekla ogromna večina naših jeseniških sodrugov. Politične stranke pa najsi bodo kakršne koli barve, ne smejo in ne bodo vodile sindikalne politike in za to je jeseniška podružnica SMRJ obračunala tudi z JRZ, ki je hotela svoj vpliv izrabiti v politično zmago. Poraz ZZD na Jesenicah je velikega moralnega in političnega značaja.

Drugo važno dejstvo, ki je glavno, krona pameti pri tej zmagi je pa **enotnost** kovinarjev **na Jesenicah. Ne osebe** ampak **ideja** organizacije je zmagala. Tu se je pokazala uvidevnost in solidarnost, pokazala se je popolna dozorelost kovinarjev v resnih situacijah. Kdorkoli je pripomogel k temu dejstvu, temu čast in hvala!

V težkih trenutkih so ideje odločilne in so naši kovinarji vedno in povsod postavili svojega moža.

Autoriteta SMRJ na Jesenicah je upostavljena. Treba je še autoriteto utrditi. Kako? Preko vseh osebnih sporov, preko vse preteklosti na delo za enotnost v pravem duhu, za enotnost naše sindikalne politike, za zmago politike SMRJ! Drugi nujni in logičen korak mora slediti: **vsi nazaj v SMRJ,** ne za to, da zmaga ena ali druga skupina, ampak za to, da postane organizacija številčno to, kar je v resnici.

EDINA PREDSTAVNICA KOVINARSKIH INTERESOV V KID

Sedaj ne sme biti več oklevanja in ne pomislekov. Ne Nace in ne Korl ampak razredna, bojevna organizacija SMRJ je vodilni faktor.

Pri volitvah so to naši kovinarji pokazali. Sedaj bodo to izvedli tudi organizacijsko. Vsi mi smo ponosni na to zmago nad nasprotniki, ki je obenem zmaga nad vsemi pomisleki, ki so dosedaj slabili našo moč, in čestitamo vsem jeseniškim kovinarjem! Kovinarji, naprej!

SPLOŠNA DELAVSKA STROKOVNA ZVEZA

VEVČE

Ob obletnici vzpostavitve obratovanja, po 6 mesečni neuspeli borbi, ki smo jo vodili papirničarji za obrambo svojih pravic in skromne eksistence, smo doživeli nov udarec. Kljub vsem žrtvam, ki smo jih doprinesli na oltar nenasičenemu kapitalizmu, se je dne 7. marca 1938 začelo ponovno praznovanje vsled pomanjkanja naročil, čeprav se je na pogajanjih vedno povdarjalo, da se bo po podpisu pogodbe stalno obratovalo, ker bo konkurenčna zmožnost za toliko večja kolikor bomo mi popustili! Pa zopet se to ni uresničilo, to nam ponovno potrjuje, da na lepe obljube in besede ne smemo prav nič polagati.

Zadnje dni se je preko javnosti izvedlo, da se je ustanovil popolni kartel papirničarjev, pa ne papirniškega delavstva, ampak industrijalcev papirja, to je kapitalistov vseh vrst, ki jim gre žito imenitno v klasje v Jugoslaviji. Ta kartel bo za naprej razdelil tudi vsa naročila, kdo jih bo izvršil in tudi za kakšno ceno. Seveda bo ta kartel tudi določal cene delovni sili, to je delavstvu! In še marsikaj drugega bo iznašel, kar bo v škodo delavstvu, ker njegov cilj je čim večja produkcija in čim večji profit.

Pa poglejmo še malo obrat sam, oba papirna stroja sta ustavljena z vsemi pomožnimi stroji, vsled pomanjkanja naročil. Skladišča so napolnjena, da že dolgo ne tako, delavstvo pa gre na brezplačen dopust. Na drugi strani pa, je zaposlenih več monterjev iz Nemčije, ki postavljajo nove velike in moderne stroje. Tako je bil pred nekaj dnevi stavljen v obrat nov velik moderen rezalni stroj, ki bo odgovarjal vsem zahtevam kapitala. Nemški monterji postavljajo pred par leti obustavljeni »I« papirni stroj, katerega prva polovica bo nova, da bo tudi ta odgovarjal potrebam čim večjega profita. Prišli pa bodo še monterji, ki bodo postavili nove moderne električne naprave, da bo obrat povsem moderniziran. In delavstvo — ti vevško delavstvo? Ti, ki si s svojo pridnostjo in vztrajnostjo gradilo in postavilo moderno podjetje, ti ki si zlagalo kamen do kamna, ki se vsakega kamna drži tvoja potna sraga, ti — pa pojdi na brezplačen dopust! Dovolj si že garalo! Tako, da lahko uživajo tvoje oči sadove tvojih rok! Čeprav želodec kriči kruha — kruha!

Tako se nam godi v tej nesrečni vevški dolini! Zdi se mi pa, da tudi drugod ni mnogo ali pa nič boljše, saj za nas, ki nam je usoda utisnila pečat proletarca. In kaj nam je treba — nič novega, nič posebnega, treba nam je storiti samo — »fronto proti fronti«, kot pravi Marks: Proletarci vseh dežel, združite se! V takšni združitvi je naša rešitev.

Vsi imamo enake zahteve! Živeti hočemo! Vsi imamo enake potrebe, kruha hočemo! Za pošteno delo, pošteno plačilo! To je želja ali zahteva vsakega poštenega in delovnega človeka, pa brez ozira na politično ali versko prepričanje. Sodrugi in sodružice, to je naša življenjska naloga, tako vsakega posameznika kakor tudi celote, če hočemo doseči cilj, ki smo si ga zastavili in ki nas še čaka.

Gaber.

Knjige »Cankarjeve družbe« Vam dajejo razvedrila in znanja, vzpodbude in poguma.

Zahvala.

Podpisani se zahvaljujem delavstvu barona Borna v Tržiču in na Puterhofu za nabranih Din 409.— ob priliki moje dolgotrajne bolezni. Zahvaljujem se tudi gosp. ravnatelju Sonnbichlerju za darovanih Din 50.—.

Vsem skupaj še enkrat najiskrenejša hvala.

Dobrav Franc.

OPOZORILO!

Skozi vso zimo po oglasih dnevnih meščanskih listov išče Čeda Jovanović, trgovec iz Valjeva, da potrebuje strojne delavce za čevljarsko stroko. Na te oglase prihajajo delavci iz Slovenije. Namen tega podjetja je, da dobi le neorganizirane delavce ter s tem ovrže kolektivno pogodbo, ki postoja.

Opozarjamo vse delavstvo te stroke, da ne naseda tem oglasom ter da ne potuje v ta kraj. Obračajo naj se le na strokovno organizacijo, ki jim bo dala vse potrebne nasvete.

ŽIVILCI

PODRUŽNICA ZVEZE ŽIVILSKIH DELAVCEV V LJUBLJANI

je imela v nedeljo, dne 6. marca občni zbor pri »Lloydu«. Udeležilo se ga je okoli 75 mesarskih in pekovskih pomočnikov. Poročila funkcionarjev so se vzela z zadovoljstvom na znanje. Glavna referenta sta bila zvezni tajnik s. Rudolf Grubauer in s. Vid Djurdjek iz Zagreba. V novi odbor se je izvolilo sledeče sodruge: Jevnikar, Tavželj, Kresalj, Klemenc, Bizjan in Vencel za peke, za mesarje pa: Podkov, Šalej, Erjavec, Arko, Gornik, Fink, Zabasu, Vernik in Gaber, za podružničnega tajnika s. Tome. Na prvi seji 13. marca se bo odbor konstituiral. Glasom sklepa občnega zbora bo prva naloga novoizvoljenega odbora, da organizira vse mesarske in pekovske pomočnike in vajence v Ljubljani in da izvede v smislu obstoječih zakonov točno izvajanje delovnega časa in pokrene akcijo za odpravo prehranjevanja in stanovanja pri mojstrih. Novoizvoljenemu odboru želimo obilo uspehov, istočasno pa opozarjamo vsakega posameznega odbornika na rednost, točnost in disciplino, kar naj velja tudi za članstvo. Mesarski in pekovski delavci — na plan za svoje pravice!

Angleški delavski poslanec s. Haden Guest je 18. februarja predložil parlamentu uzakonitev prepovedi nočnega dela v pekarnah. Zanj je glasovalo 147 proti 126, torej z 21 glasovi večine. Angleško pekovsko delavstvo je dobilo sedaj popolno (ne le omejeno) zakonsko odpravo nočnega dela!

Švedska živilska organizacija je imela koncem 1937 v 139 podružnicah 24.356 članov; 17.137 moških in 7219 ženskih članov. V 1937 je organizacija narasla za 782 članov!

Na Norveškem pride na vsake 4 pekovske pomočnike 1 vajenec — pri nas pa je ravno narobe. Na Švedskem pa v mnogih pekarnah na 5 pomočnikov 1 vajenec, v nekaterih pekarnah pa celo na 10 pomočnikov 1 vajenec.

V Bolgariji je s 15. decembrom 1937 prepovedano vsako nočno delo v pekarnah kakor za pomočnike **tako tudi za mojstre.**

Tome.

MONOPOLCI

Ker so bile volitve delavskih zaupnikov razveljavljene od strani banske uprave ter s posebnim aktom zabranjena izvedba ponovnih volitev, postoje do nadaljnjega stari lanskoletni odbor delavskih zaupnikov s s. Čamernikom kot starešino na čelu.

Toliko v vednost delavstvu Tobačne tovarne v Ljubljani.

Delavstvo tobačne tovarne apelira na kr. bansko upravo in inspekcijo dela v Ljubljani, da se zainteresira za naš težak položaj, ko ima delavstvo pri čistem šestmilijonskem dnevnem dobičku, katerega uradno javlja Monopolna uprava, po petletnem službovanju v podjetju izplačanih na roko celih Din 19.80 dnevno. Nekateri gospodje pravijo, da imamo plače dnevno Din 22, mi pa vemo, da jemo samo za oni denar, katerega dobimo izplačanega, ne pa za tistega, ki je zapisan na papirju.

Plačujemo pa tudi »Penzijski fond« in sicer skoro 10 odst. od plače, to je Din 48 mesečno (Din 60 in tudi Din 72) zato, da bomo dobili čez 35 let po Din 600 penzije, seveda, če bomo dočakali pri tako »visokih plačah« in »čistem« zraku.

Obračamo se na gornje faktorje s to prošnjo, ker vidimo, da spadamo v njih območje, dasi se nam je vedno pri deputacijah zatrjevalo, da ne, ker je Monopolna uprava naš delodajalec!

VI. občni zbor podružnice monopolskih delavcev se je letos vršil dne 24. februarja v zahtevi po izboljšanju razmer v tovarni in zahtevi po novem Pravilniku o plačah. Delavstvo je mišljenja, če mora delati po novih odredbah eden skoro za dva, plače pa se niso nič povečale, da mora biti temu izkoriščanju že enkrat konec. Saj vsakdo rad dela, ali skoraj zastonj delati pri šestmilijonskem dnevnem čistem dobičku je pa vsekakor prevelika zahteva od strani merodajnih.

Meseca marca, kot se čuje, bodo zopet enkrat nekakšne nagrade. Sicer bi bilo pošteno in pravično, da bi tudi delavci dobili kaj več kot na dve, tri ali celo štiri leta po Din 140 ali pa celo samo Din 100.

Izgleda cela stvar tako, kot v svetovni vojni, oni, kateri so se borili v prvih vrstah na fronti, so dobili železne medalje ali nič, oni v zaledju na Dunaju ali v Budimpešti pa zlate za »hrabrost«.

Je pač tako, da delavec nikdar ne uživa sadov svojega truda.

Poročila starega odbora so bila kratka in jedrnata o delovanju v prošlem letu. Po dobljeni zaupnici je bil ponovno izvoljen skoro isti odbor.

Med poročili se je prebral tudi odlok o razveljavljenju volitev delavskih zaupnikov. Interesantno je, da se je to zgodilo letos prvič, ko se vendar ve, da so se volitve popolnoma enako vršile vsa leta nazaj in tudi takrat, ko so imeli še »črni« (sedaj zeleni) večino zaupniškega zbora in ko so oni sami vodili volitve. Pa bi se tudi lahko pritožili »rdeči«, ali vsi smo delavci in svoje spore si bomo delavci sami urejevali; vsaj bodo še prišli časi, ko bodo vodili nasprotno organizacijo bolj zmerni ljudje. In, če bodo tako delali, jim bode zasigurano večje število pri volitvah, kot pa danes. — Vedeti morajo, da je bilo tem več kristjanov, čim bolj jih je Neron metal zverem. Sila ni nikjer dobra za večne čase — najmanje pri delavcu!

Sicer je pa letos nastopila nekakšna manija za uničenje Saveza monopolcev v več krajih, ali na srečo ne gre tako hitro kot si to žele nekateri. Posebno Beograd poroča o šikanaciji na ta način, da so »stalni« delavci »javni« in zato niso smeli volit zaupnikov. Interesantno! Mladi »nestalni« naj bi imeli zaupnike zato, da bi se jih lahko koncem leta odpustilo iz službe, če bi bili preveč delovni, starejši delavci bi pa na ta način bili ob zaupnike in kdo naj jih potem zastopa?

Občni zbor se je zaključil ob 19. uri.

BELEŽKE

Triglav bodo prestavili,

namreč naši zeleni tovariši, kajti na Jesenicah so dobili pri zaupniških volitvah 275 glasov pri 3431 volilcih. Ker imajo po njihovih navedbah na Jesenicah 600 članov, je vidno, da je njihova straža prišla zelo reducirana iz viharja. Ta rezultat jim pa seveda ne bo preprečil, da ne bi pri prvi priliki pojedli v solati vseh rdečkarjev. Bog že vé, zakaj ne dá bodeči kravi rogov!

Beli se jezé,

ker nismo napravili zanje izjeme in smo radi izida volitev obratnih zaupnikov pohvalili samo rdeče. Dobro, bomo pa svojo napako popravili in pohvalimo tokrat tudi vas. Toda pripišite pa samim sebi, če bosta »Slovenec« in »Gorjanc« zopet zatrobentala, da se prostovoljno podajate pod rdeči teror.

»Slovenec«

se je tokrat lotil hvaležnejšega dela, kakor je izobraževanje krščanskih socialistov. Veliko boljše uspeva njegova misija med belgijskimi komunisti, saj poroča v svoji 35. štev., da je jezuit Geerebaert izpreobrnil »vodjo« belgijskih komunistov [illegible] je tudi [illegible] Škoda, da je komunist potem umrl, ker bi sicer gotovo prestopil v zeleni tabor.

Vlado v Franciji

je tokrat za izjemo odstavil »Slovenski narod«, ker je imel sicer s tem poslom poverjeni »Slovenec« ravno opravka z izpreobračanjem tistega belgijskega komunista. — Narod je pa izpeljal odstavitev te vlade čisto na svoj način. Pustil je, da je dobila v parlamentu večino, zato ji je pa razgnal ljudsko fronto, brez katere tudi vlada ne bo dolgo živela. Da, da, tako je treba stvar izpeljati!

Potrebna knjižica

Delavska zbornica v Ljubljani je izdala in založila knjižico **»Delavski in nameščenski zaupniki,** ki vsebuje: **zakonske določbe o delavskih in nameščenskih zaupnikih, navodila za volitve delavskih in nameščenskih zaupnikov in poslovnik o delovanju delavskih in nameščenskih zaupnikov.** Knjižica ima tudi kazalo.

Ta knjižica je praktičen priročnik vsem onim, ki delajo na uveljavljenju te za delavstvo in nameščenstvo tako važne institucije ter koristen priročnik vsem že izvoljenim in nameščenskim zaupnikom.

Cena knjižici je Din 3.— in se jo naroča pri Delavski zbornici v Ljubljani ali pa njeni ekspozituri v Mariboru.

Širite naš list!

Izdaja konzorcij »Delavca«. Predstavnik Niko Bricelj, Ljubljana. Odgovorni urednik Stanko Vidović, Maribor. Tisk Ljudske tiskarne d. d. v Mariboru. — Predstavnik Viktor Eržen